

Pokyn FR SR
k uplatňovaniu zákona č. 394/2012 Z.z. o obmedzení platieb v hotovosti

OBSAH:

- Čl. 1 Úvodné ustanovenie**
- Čl. 2 Definovanie platby v hotovosti a porušenia zákona**
  - 2.1 Odovzdanie hotovosti zástupcom**
  - 2.2 Odovzdanie a prevzatie hotovosti v zahraničí**
  - 2.3 Uhradenie celkovej dohodnutej sumy postupne – samostatnými platbami**
- Čl. 3 Výnimky z porušenia zákona**
- Čl. 4 Zisťovanie porušenia zákona a subjekty oprávnené konať vo veci porušenia zákona**

Čl. 1

Úvodné ustanovenie

Dňa 1.1.2013 nadobudol účinnosť zákon č. 394/2012 Z.z. o obmedzení platieb v hotovosti (ďalej len „zákon“).

Návrh zákona bol pripravený v rámci druhej etapy prijímania opatrení v boji proti daňovým podvodom na základe „Akčného plánu boja proti daňovým podvodom na roky 2012 – 2016“, ktorý bol prijatý Uznesením vlády SR č. 235/2012.

Zákon bol 29.11.2012 schválený Národnou radou SR a 19.12.2012 publikovaný v Zbierke zákonov, v čiaske 98, pod číslom 394/2012.

Základným cieľom zákona je prispieť nielen k obmedzeniu podvodných konaní v daňovej oblasti, ale zároveň pôsobiť ako opatrenie v boji proti praniu špinavých peňazí, v boji proti korupcii a trestnej činnosti.

Čl. 2

Definovanie platby v hotovosti a porušenia zákona

Platbou v hotovosti podľa § 2 zákona je odovzdanie alebo prijatie bankoviek alebo mincí, a to v mene euro alebo v inej mene – prepočítanej na menu euro podľa § 6 ods. 1 zákona (referenčným výmenným kurzom určeným a vyhláseným Európskou centrálnou bankou alebo Národnou bankou Slovenska, ktorý je platný v deň predchádzajúci dňu platby v hotovosti).

Platba v hotovosti je vymedzená ako tok hotovosti medzi dvomi osobami. Za platbu v hotovosti sa považuje akékoľvek odovzdanie hotovosti z faktickej dispozície jednej osoby, do faktickej dispozície osoby druhej.

Týmito osobami môžu byť akékoľvek právne subjekty, teda osoby fyzické i právnické, vrátane štátu. Zákon výslovne zdôrazňuje, že nezáleží na tom, na základe akého právneho dôvodu k tomuto toku hotovosti dochádza.

Podľa § 4 tohto zákona sa

1. zakazuje platba v hotovosti, ktorej hodnota preyšuje 5000 eur, ak odsek 2 neustanovuje inak,
2. zakazuje platba v hotovosti, ktorej hodnota preyšuje 15 000 eur, medzi fyzickými osobami nepodnikateľmi.

Z uvedeného vyplýva, že platba v hotovosti do výšky 15 000 eur sa môže uskutočniť iba v prípade, ak obe strany (prijímateľ aj odovzdávajúci) sú fyzické osoby – nepodnikatelia. Ak táto podmienka nie je dodržaná, postupuje sa podľa § 4 ods.1 cit. zákona.

Podľa § 5 zákona porušením § 4 zákona nie je dotknutá platnosť právnych úkonov na základe ktorých bola platba v hotovosti vykonaná.

Príklad č. 1

Fyzická osoba – nepodnikateľ vráti v hotovosti súkromnú pôžičku fyzickej osobe – nepodnikateľovi v sume 17 000,- €.

Pôjde o porušenie zákona, platba preyšuje hodnotu stanovenú v § 4 ods. 2 zákona.

Príklad č. 2

Obchodná spoločnosť so sídlom na území SR vyplatí podiely na zisku v hotovosti dvom spoločníkom – jednému sumu 2 500,- € a druhému sumu 7 500,- €.

V prípade platby 7 500,- € pôjde o porušenie zákona

Rovnako sa budú posudzovať aj napr. peňažné vklady do obchodných spoločností.

Príklad č. 3

Slovenská obchodná spoločnosť poskytne svojmu spoločníkovi – fyzickej osobe pôžičku v hotovosti v sume 6 000,- €.

V tomto prípade bol porušený zákon, a to aj zo strany spoločnosti ako aj zo strany spoločníka, nakoľko odovzdávajúcim je podnikateľský subjekt, t.j. ak odovzdávajúcim alebo prijímajúcim je podnikateľský subjekt, pre obidva subjekty (odovzdávajúceho aj prijímajúceho) platí hranica stanovená v § 4 ods. 1 zákona.

Príklad č. 4

Slovenská obchodná spoločnosť vráti v hotovosti pôžičku inému podnikateľskému subjektu so sídlom na území SR v sume 4 900,- € a úrok z tejto pôžičky v sume 490,- €.

Bol porušený zákon, nakoľko celkové odovzdanie platby v hotovosti bolo vo vyššej sume ako 5 000,-€.

Príklad č. 5

Spoločník FO alebo spoločník PO uskutoční vklad zo svojich osobných hotovostných prostriedkov do pokladne právnickej osoby ako dotáciu pokladne v sume 5 100,- €.

V tomto prípade dôjde k porušeniu zákona, pretože zákon na svoje účely za platbu v hotovosti považuje odovzdanie bankoviek alebo mincí v hotovosti v mene euro, alebo v inej mene, odovzdávajúcim a prijatie tejto hotovosti príjemcom.

Príklad č. 6

Autobazár predá zákazníkovi vozidlo v sume 7 000,- €. Za vykúpené staré vozidlo autobazár poskytne zákazníkovi zľavu 2 500,- €. Faktúru autobazár vystaví zákazníkovi na 4 500 €, ktorú zákazník zaplatí v hotovosti.

Zákon porušený nebol, nakoľko v hotovosti bola uhradená suma na základe faktúry do limitu 5 000,- €.

Príklad č. 7

Fyzická osoba - nepodnikateľ predáva cez sprostredkovateľa – podnikateľa automobil inému občanovi - nepodnikateľovi za 5 700,- €. Platba v hotovosti je prijímaná a odovzdávaná sprostredkovateľom.

Dochádza k porušeniu zákona, nakoľko platba v hotovosti kupujúcim prevyšuje 5 000,- € a bola odovzdaná podnikateľovi, ktorý ju následne odovzdal predávajúcemu. V prípade, že jednou zo strán – prijímajúci alebo odovzdávajúci je podnikateľský subjekt, platí hranica stanovená v § 4 ods. 1.

K porušeniu zákona došlo konaním sprostredkovateľa, ako aj obidvoch FO – nepodnikateľov.

Ak by podnikateľ nebol sprostredkovateľom, ale by bol splnomocnený na odovzdanie alebo prijatie platby - nedošlo by k porušeniu zákona, nakoľko hranica platby v hotovosti by bola posúdená podľa § 4 ods. 2.

2.1 Odovzdanie hotovosti zástupcom

Odovzdanie bankoviek alebo mincí zákonným zástupcom, opatrovníkom, prokuristom, splnomocneným zástupcom alebo zamestnancom oprávneným na ich odovzdávanie sa podľa § 3 zákona posudzuje rovnako ako by ich odovzdal zastupovaný.

Príklad č. 8

Opatrovník (notár) maloletého uhradí v hotovosti v rámci vysporiadania dedičov, na základe uznesenia o dedičstve, inému dedičovi sumu 9 200,- €.

Nedošlo k porušeniu zákona, aj keď platbu v hotovosti uskutočnil notár – podnikajúci podľa osobitného predpisu, nakoľko platba bola vykonaná v postavení opatrovníka, ktorý konal za fyzickú osobu – nepodnikateľa voči fyzickej osobe nepodnikateľovi. V tomto prípade hranica platby v hotovosti na účely posúdenia porušenia zákona je stanovená v § 4 ods. 2.

Príklad č.9

Slovenský podnikateľský subjekt splnomocnil fyzickú osobu nepodnikateľa na prevzatie platby za tovar, ktorý bol na území SR predaný českej obchodnej spoločnosti v sume 5 100,- €. Po prevzatí hotovosti ju splnomocnená fyzická osoba vloží na účet slovenského podnikateľa, ktorý má slovenský podnikateľský subjekt založený v ČR.

Pôjde o porušenie zákona napriek tomu, že platbu prevezme nepodnikateľ na území Českej republiky a podnikateľovi sa tento príjem prejaví ako bezhotovostný príjem na účte. Prevzatie hotovosti v tomto prípade bude posúdené ako by preberajúcim hotovosti bol slovenský podnikateľský subjekt, ktorý následne prevzatú hotovosť sám vložil na svoj účet.

2.2 Odovzdanie a prevzatie hotovosti v zahraničí

Podľa § 7 zákona sa zákaz platby v hotovosti vzťahuje aj na zahraničie, t.j. odovzdanie (prijatie) hotovosti v cudzine, ak súvisí s plnením uskutočneným na území SR, za podmienky, že odovzdávajúci (prijímajúci) má v Slovenskej republike trvalý pobyt, prechodný pobyt, tolerovaný pobyt, sídlo, prevádzkareň alebo miesto podnikania.

Problematiku zákazu platieb v hotovosti zatiaľ neupravuje právo Európskej únie. Napriek tomu mnohé krajiny už prijali legislatívu na obmedzenie platenia v hotovosti, pričom niektoré majú hranicu stanovenú podstatne nižšou sumou ako v SR.

Pod plnením sa rozumie napr. poskytnutie služby, predaj tovaru, plnenie záväzku (napr. pri poskytnutej pôžičke).

Príklad č. 10

Slovenský podnikateľ v zahraničí uhradí v hotovosti nákup tovaru, ktorý v zahraničí kúpil v sume 6 500,- €.

Nie je porušením zákona, nakoľko plnenie – kúpa tovaru nebolo uskutočnené na území SR.

Príklad č. 11

Občan nepodnikateľ, ktorý sa venuje lukostrelbe si kúpi v Maďarsku luk vrátane ďalších doplnkov a dobového kostýmu za 15 200,- €.

Nedošlo k porušeniu zákona, nakoľko plnenie nebolo uskutočnené na území SR.

Príklad č.12

Zahraničná obchodná spoločnosť vystaví slovenskej s.r.o. faktúru na sumu 6 800,- € za vykonaný prieskum trhu, ktorý uskutočnila na území Maďarska.

V prípade platby v hotovosti by zákon porušený nebol, nakoľko služba bola vykonaná v zahraničí.

Ak by maďarská spoločnosť vykonala prieskum trhu na území SR, zákon by bol porušený, platbu by bolo potrebné vykonať bezhotovostným bankovým prevodom alebo vkladom na účet, nakoľko služba bola poskytnutá na území SR.

Príklad č. 13

Slovenský podnikateľ predal tovar do zahraničia. Odberateľ si prevezme tovar na území SR a zároveň ho uhradí v hotovosti v celkovej sume 8 000,- €.

Došlo k porušeniu zákona, nakoľko tovar bol predaný na území SR, aj keď následne vyvezený do zahraničia.

Príklad č.14

Slovenský podnikateľ havaruje v zahraničí. Za vyprostenie a odtiahnutie vozidla mu zahraničný subjekt vyfakturuje sumu 5 300,- €, ktorú požaduje uhradiť v hotovosti.

Zákon porušený nebol, nakoľko služba bola poskytnutá v zahraničí a zároveň sa platba uskutočnila v zahraničí.

2.3 Uhradenie celkovej dohodnutej sumy postupne – samostatnými platbami

Podľa § 6 ods. 2 zákona hodnotou platby v hotovosti, ktorá je rozdelená na niekoľko samostatných platieb, je súčet hodnôt týchto platieb, ak tieto platby vyplývajú z jedného právneho vzťahu.

Ide o plnenie napr. na základe jednej zmluvy (objednávky, faktúry), pričom platba je rozdelená na niekoľko čiastkových platieb (záloh, splátok).

Príklad č. 15

Podnikateľ uhradí zálohu na objednané služby v hotovosti v sume 3 500,- €. Celková fakturovaná suma je 6 800,- €. Doplatok 3 300,- € uskutoční prevodom na účet obchodného partnera.

Podnikateľ porušil zákon, keďže konečná faktúra splácaná viacerými platbami preyšuje sumu 5 000,- €. Aby nebol porušený zákon podnikateľ musí bezhotovostne uhradiť celú sumu platby vo výške 6 800 €, nie len časť platby nad príslušný limit, aj keď ide o zálohu.

Príklad č. 16

Na základe nájomnej zmluvy uzatvorenej medzi dvomi podnikateľskými subjektmi na obdobie 12 kalendárnych mesiacov je stanovené nájomné 1200,- €/mesiac. Nájomné bude uhrádzané v hotovosti.

Zákon bude porušený, keďže medzi obchodnými partnermi bola uzatvorená zmluva, v ktorej je určená celková výška platby viacerých plnení (12 plnení po 1 200,- €) a z ktorej vyplýva, že počas trvania tejto zmluvy bude súčet týchto platieb viac ako 5 000,- € (12 x 1 200,- € = 14 400,- €). Žiadna platba vyplývajúca z jedného právneho vzťahu (jednej nájomnej zmluvy) nesmie byť odovzdaná a prijatá v hotovosti.

Príklad č. 17

Podnikateľ nakupuje v hotovosti niekoľkokrát za mesiac v stavebninách tovar, ktorý spotrebuje pri svojej podnikateľskej činnosti. Nákupy uskutočňuje na základe rámcovej zmluvy so stavebninami, ktorá neobsahuje celkovú výšku platby jedného alebo viacerých plnení. Jednotlivé nákupy neprekročia limit 5 000,- € a sú platené v hotovosti na základe osobitnej faktúry za každý nákup. Súčet jednotlivých nákupov za mesiac prekročí limit 5 000,- €.

V tomto prípade nedochádza k porušeniu zákona, keďže sa jedná o opakované nákupy, pričom každý takýto nákup je uzatvorený a platený osobitne (samostatná faktúra). Limit 5 000,- € sa viaže len na príslušnú samostatnú faktúru. Každý nákup je samostatným obchodom, a nie súčet týchto obchodov.

Čl. 3

Výnimky z porušenia zákona

V § 8 zákona sú taxatívne vymenované výnimky z porušenia zákona:

- a) pri poskytovaní platobných služieb, poštových služieb a poštového platobného styku (vloženie hotovosti na účet, výber hotovosti z účtu, mobilní operátori, ale len v súvislosti s poskytovaním platobných služieb a pod.).

Príklad č. 18

Podnikateľ uhradí na základe zmluvy o dielo samostatne zárobkovo činnnej osobe (SZČO) dohodnutú odmenu 7 000,- € za vykonané grafické práce poštovou poukážkou, nakoľko táto SZČO nemá zriadený účet.

Nedošlo k porušeniu zákona – poštový platobný styk, napriek tomu, že patrí medzi platenie v hotovosti, je zaradený medzi výnimky z porušenia zákona.

Príklad č. 19

Podnikateľ uskutoční odvod tržby v hotovosti na BÚ, alebo naopak vyberie hotovosť z BÚ za účelom dotácie pokladne v sume vyššej ako 5 000,- €.

V tomto prípade k porušeniu zákona nedochádza. Podľa § 8 písm. a) zákona sa za porušenie nepovažujú platby v hotovosti prijaté alebo odovzdané pri poskytovaní platobných služieb, pričom za takéto služby možno považovať aj presun finančných prostriedkov z BÚ do pokladne a naopak (zák. č. 492/2009 Z.z.).

- b) pri prevádzkovaní zmenárenskej činnosti,
- c) pri spracovávaní bankoviek a mincí,
- d) pri preprave bankoviek a mincí,
- e) pri predaji alebo výmene bankoviek alebo mincí, vrátane výmeny slovenských korún za eurá v hotovosti Národnou bankou Slovenska,
- f) pri správe daní,
- g) v súvislosti s uplatňovaním colných predpisov,
- h) v čase krízovej situácie, vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu, núdzového stavu a mimoriadnej situácie,
- i) v súvislosti so súdnym konaním, v súvislosti s úschovou peňazí, pri exekúcii alebo výkone rozhodnutia,

Príklad č. 20

Daňový subjekt - podnikateľ pri dražbe v rámci daňovej exekúcie vydražiť nehnuteľnosť za sumu 54 000,- €. Daňový subjekt vyplatí celú sumu správcovi dane v hotovosti.

Nedošlo k porušeniu zákona, lebo ide o výnimku.

- j) v cudzine, ak
  1. platba v hotovosti súvisí so zabezpečením plnenia úloh ozbrojených síl mimo územia SR, so zabezpečením výkonu činnosti a plnenia úloh zastupiteľských úradov SR, so zabezpečením plnenia úloh Ministerstva vnútra SR pri medzinárodnej leteckej preprave ústavných činiteľov, významných predstaviteľov štátnych orgánov a pri vykonávaní medzinárodných letov štátnych lietadiel v policajných službách alebo so zabezpečením plnenia úloh v rámci zahraničnej rozvojovej spolupráce, alebo
  2. právo štátu, v ktorom má byť platba v hotovosti odovzdaná alebo prijatá, zakazuje odovzdať alebo prijať túto platbu inak ako v hotovosti,
- k) pri plnení úloh podľa osobitného predpisu (*Vojenské spravodajstvo*),
- l) pri výkone sociálneho poistenia podľa osobitného predpisu,
- m) pri plnení úloh Slovenskou informačnou službou,
- n) v súvislosti so zabezpečením ochrany utajovaných skutočností,
- o) odovzdávajúcim alebo príjemcom, ak povinnosť odovzdať alebo prijať platbu v hotovosti ustanovuje osobitný predpis (*zmenky, šeky, cestovné náhrady, notárska úschova, dražobná zábezpeka a pod.*).

Čl. 4

Zisťovanie porušenia zákona a subjekty oprávnené konať vo veci porušenia zákona

V § 9 a § 10 zákon určuje subjekty oprávnené na zisťovanie porušenia zákona, zároveň zákon upravuje konanie o priestupkoch a správnych deliktoch. Porušenie zákona zisťuje daňový úrad a colný úrad pri výkone svojej činnosti.

Na určenie miestnej príslušnosti na prejednanie priestupku a na konanie o správnom delikte sa podľa § 11 zákona použijú ustanovenia zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní

(daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, pričom platí rovnaká miestna príslušnosť na odovzdávajúceho ako prijímajúceho a naopak.

Daňový úrad alebo colný úrad bude zistené porušenie zákona riešiť ako:

- 1) Priestupok podľa zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (porušenie § 4 ods. 2), t.j. u fyzických osôb – nepodnikateľov,
- 2) Správny delikt podľa zákona č. 71/1976 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (porušenie § 4 ods. 1), v prípade porušenia zákona právnickou osobou alebo fyzickou osobou - podnikateľom.

Colný úrad bude prejednávať aj priestupky a správne delikty, o ktorých získa informácie oznámením o porušení zákona.

Postup daňových a colných úradoch pri riešení porušení zákona bude upresňovať pracovná pomôcka.

*Vypracovalo: Finančné riaditeľstvo SR Banská Bystrica
Sekcia daňová a colná
Odbor daňovej metodiky
apríl 2013*